

Legile existente în vremea lui Hristos

Textul de memorat: „Când neamurile, cu toate că n-au lege, fac din fire lucrurile legii, prin aceasta, ei, care n-au o lege, își sunt singuri lege.” (Romani 2:14)

În majoritatea culturilor, există diferite legi care funcționează simultan: legi cu caracter general, valabile în dreptul tuturor, dar și legi locale, care sunt valabile în anumite zone mai mult decât în altele.

În timpurile Noului Testament, cel care întrebuița cuvântul obișnuit pentru „lege” (*nomos* în greacă, *lex* în latină și *torah* în ebraică) se putea referi la oricare dintre numeroasele legi existente. Deseori, numai contextul conversației putea oferi un indiciu despre legea în discuție. De aceea, pe parcursul studiilor din acest trimestru, va fi necesar să luăm întotdeauna în considerare contextul imediat pentru a identifica legea la care se face referire.

Studiul din această săptămână analizează diferitele legi care funcționau în societatea din vremea lui Hristos și a bisericii primare, în scopul formării cadrului necesar abordării temei de bază a studiului din trimestrul acesta: Legea morală a lui Dumnezeu, Cele Zece Porunci.

Un proiect pentru inima ta

Pentru meditație și rugăciune

„Dumnezeu vă cheamă să renunțați la mândrie și încăpățânare și să lăsați ca pacea Lui să stăpânească în inima voastră. Trebuie să nutriți un spirit blând și liniștit. Purtați **blândețea lui Hristos** cu voi în tot ce faceți.”
– Ellen G. White, *Mărturii*, val. 4, p. 344

&

Legea romană

1. Ce putem învăța de la Iosif și Maria, acești doi oameni credincioși, în ce privește raportarea la mediul politic? Luca 2:1-5?

Romanii au recunoscut importanța legilor scrise pentru guvernarea societății încă din timpul primei republici. De altfel, dreptul roman constituie și astăzi fundamentul sistemului legal din multe state democratice. În general, Roma a permis regatelor vasale să își mențină obiceiurile, dar le-a cerut tuturor supușilor să respecte legile imperiale și senatoriale. Printre acești supuși, s-au numărat și părinții lui Isus, Iosif și Maria.

Dreptul roman viza ordinea, deci reglementa problemele legate de conducerea societății, dar și de relațiile sociale. Astfel erau stipulate procedurile de alegere pentru diferite poziții publice, dar și norme cu privire la adulter sau la relațiile dintre stăpâni și sclavi. Multe coduri sociale sunt similare celor pe care le găsim în Vechiul Testament și în alte culturi.

Atunci când încercăm să cunoaștem cultura timpului în care au fost scrise cărțile Noului Testament, trebuie să ținem seama de faptul că Domnul Isus și credincioșii din biserica primară au trăit și și-au desfășurat activitatea pe fundalul politic specific Imperiului Roman. Multe evenimente descrise în Noul Testament, de la moartea lui Isus și până la întemnițarea lui Pavel, pot fi înțelese mult mai bine dacă avem mai multe informații despre societatea timpului. Bineînțeles că nu este nevoie să devenim specialiști în istoria romană ca să cunoaștem lucrurile necesare pentru mântuire, dar, dacă putem avea informații, ele se vor dovedi a fi foarte utile.

Să nu uităm că, pe lângă providența lui Dumnezeu care i-a condus, Iosif și Maria s-au supus și unei legi a țării, care le cerea să meargă și să se înscrie în localitatea de baștină. Maria a respectat legea, deși era în ultima perioadă a sarcinii. Nu ar fi fost mai bine să rămână acasă, dată fiind situația specială în care se afla? Ce ne spune acest comportament despre modul în care ar trebui să ne raportăm și noi la legile civile? (Gândește-te cât de simplu le-ar fi fost să-și justifice nerespectarea legii.)

Legea mozaică, legile civile

Pe vremea Domnului Isus, evreii erau supușii romanilor, dar aveau autoritate în anumite probleme legate de obiceiurile și de religia lor (vezi Faptele 18:15). Organul legislativ care răspundea de aplicarea legii iudaice era Sinedriul, sau Sanhedrinul (Soborul, cum apare în traducerea lui Cornilescu) – Ioan 11:47; Faptele 5:27. El era compus din șaptezeci și unu de bărbați aleși dintre preoți, bătrâni și rabini, era condus de marele-preot și avea rolul de tribunal suprem care se ocupa de respectarea obiceiurilor, tradițiilor și legilor iudaice.

Legea civilă iudaică se întemeia pe normele civile arătate în cele cinci cărți ale lui Moise și, de aceea, se mai numea și *Legea lui Moise*. Dând aceste legi, Dumnezeu a avut în vedere un stat în care El să fie conducătorul și poporul să se supună poruncilor Sale. Pe vremea lui Isus, situația era diferită: evreii erau supuși legilor romane, dar aveau totuși permisiunea de a apela la Legea mozaică pentru a soluționa problemele legate de obiceiurile lor. Aici intervenea activitatea Sinedriului.

Noul Testament ne oferă câteva exemple de aplicare sau referire la Legea lui Moise: bărbaților evrei încă li se cerea să achite taxa de o jumătate de siclu pentru templu (Matei 17:24-27; Exodul 30:13); pentru divorț, se respecta procedura prevăzută în Legea lui Moise (Matei 19:7; Deuteronomul 24:1-4); oamenii respectau încă prevederea leviratului – o femeie văduvă trebuia să fie luată în căsătorie de fratele soțului decedat (Matei 22:24; Deuteronomul 25:5); băieții nou-născuți erau încă circumciși în a opta zi (Ioan 7:23; Leviticul 12:3); cei care se făceau vinovați de adulter erau pedepsiți prin omorârea cu pietre (Ioan 8:5; Deuteronomul 22:23,24).

2. Ce principiu apare în Matei 26:59-61; Evrei 10:28 și Deuteronomul 17:2-6? Ce ne spune el despre conceptele biblice de dreptate și de corectitudine?

Unele reglementări de ordin civil din primele cărți ale Bibliei ni se pot părea ciudate astăzi. (Vezi Deuteronomul 21.) Dar, dacă ținem seama de Autorul acestor legi, cum ar trebui să le privim chiar și pe cele a căror justificare nu reușim să o înțelegem în totalitate?

Legea mozaică, legile ceremoniale

3. La ce fac referire legile din Leviticul 1:1-9; 2:14-16; 5:11-13? Care este scopul lor? Ce adevăruri importante aveau ele menirea să transmită?

În afară de legile civile, în vechiul Israel exista și așa-numita *Lege ceremonială*. Acest corp de legi viza sanctuarul și serviciile religioase care se desfășurau în el și avea menirea de a-i învăța pe israeliți despre planul de mântuire și a le îndrepta atenția spre venirea lui Mesia. În textele de mai sus, se amintește de două ori faptul că prin aceste slujbe se făcea „ispășire”. Într-un anumit sens, legile acestea sunt niște „mici profeții” despre Hristos și despre lucrarea Sa de ispășire a păcatelor poporului Său.

„Legea ceremonială a fost dată de Hristos. Chiar și după ce nu mai era necesar să fie respectată, Pavel a prezentat-o înaintea iudeilor în adevărata ei poziție și valoare, indicându-i locul în planul de răscumpărare și relația cu lucrarea lui Hristos; iar marele apostol declară că legea aceasta este slăvită, pe măsura Autorului ei divin. Serviciul solemn de la sanctuar reprezenta marile adevăruri care aveau să fie descoperite de-a lungul generațiilor următoare. (...) În acest fel, de-a lungul a secole întregi de întuneric și de apostazie, credința a fost păstrată vie în inimile oamenilor, până când a sosit ceasul venirii lui Mesia cel promis.” – Ellen G. White, *Patriarhi și profeți*, p. 367

Deși a fost instituit de Domnul Isus, sistemul legilor ceremoniale trebuia să fie numai un simbol al unor realități viitoare – venirea Sa, moartea Sa și slujirea Sa ca Mare-Preot. După încheierea lucrării Sale pe pământ, acest sistem vechi – cu jertfele, ritualurile și sărbătorile lui – nu își mai avea rostul (vezi Evrei 9:9-12). Astăzi, noi nu mai păzim legea ceremonială, dar o putem studia pentru a înțelege mai bine planul de mântuire.

În centrul serviciilor de la sanctuar se afla jertfa de animale care arăta spre moartea lui Isus. Gândește-te ce înseamnă faptul că mântuirea noastră putea fi realizată numai prin moartea Sa în locul nostru. Ce ne spune aceasta despre prețul care a trebuit să fie plătit pentru păcat?

Legea rabinică

În afară de legile mozaice, evreii din vremea Domnului Isus aveau și legile rabinilor. Rabinii constituiau ramura educată a fariseilor și ținta lor era să se asigure că legea mozaică își păstra importanța pentru popor. Ei au găsit în cele cinci cărți ale lui Moise 613 legi (dintre care 39 se refereau la Sabat) și, pe baza lor, au

creat un cod. La acest cod scris, au adăugat și legea orală, care consta din interpretările date de rabinii de seamă.

Această lege orală este cunoscută sub numele de *halaka*, un cuvânt care înseamnă „a umbla”. Rabinii considerau că, dacă ar fi aderat la aceasta, poporul ar fi reușit să respecte cele 613 legi importante găsite de ei. În cele din urmă, legile orale au fost adunate și scrise. Unele dintre interpretările care circulau în timpul Domnului Isus apar astăzi în comentariile care poartă titlul *Midraș*, iar altele au fost strânse într-o colecție de legi cu titlul *Mișna*. Mulți evrei religioși din toate secolele și chiar din vremea noastră respectă cu strictețe aceste legi.

4. Ce acuzație i-a fost adusă Domnului Isus? Luca 14:1-6 și Ioan 9.

Există în Vechiul Testament vreo poruncă în care se interzice vindecarea în ziua Sabatului? Cum ne ajută răspunsul la această întrebare să înțelegem dificultățile cu care S-a confruntat Domnul? Ce putem învăța de aici pentru a evita să facem greșeli asemănătoare în încercarea de a păzi Legea cu strictețe?

De pe poziția avantajoasă pe care o avem astăzi, ne este ușor să luăm în derâdere multe dintre acele legi orale, mai ales dacă erau folosite împotriva lui Isus. Totuși greșeala ținea mai degrabă de atitudinea conducătorilor decât de legile acestea, în ele însele. Deși erau păzite în spirit legalist, scopul lor era foarte spiritual: de a conferi o tentă spirituală, o semnificație religioasă chiar și acțiunilor de zi cu zi.

Cum putem învăța să le dăm acțiunilor noastre de zi cu zi o semnificație religioasă?

Legea morală

Oricât de mare era influența legilor romane, a legii mozaice și a legii rabinice asupra vieții iudeilor care trăiau în secolul I în Israel, mulți oameni care respectau religia lui Israel trăiau în afara Palestinei și dincolo de granițele Imperiului Roman și, în aceste condiții, multe dintre aceste legi nu aveau un rol important în viața lor. Pe de altă parte însă, orice om care pretindea că îl urmează pe Dumnezeu lui Israel adera la Cele Zece Porunci.

„Cele Zece Porunci îi oferă poporului israelit cadrul moral necesar pentru a continua să existe. Metafora biblică prin care este exprimată această relație este legământul. Ea a fost preluată din sfera legii internaționale, dar este greșit să privim poruncile doar ca pe o sumă de obligații ale lui Israel față de Dumnezeu. (...) Ascultarea poporului de porunci nu era atât o chestiune de supunere a poporului față de voința divină, cât un răspuns din iubire.” – Leslie J. Hoppe, „Ten Commandments”, *Eerdmans Dictionary of the Bible*, p. 1 285

Cele Zece Porunci erau superioare oricărui sistem de legi cunoscut evreilor din primul secol. Până și fariseii, care memorau cu scrupulozitate cele 613 legi mozaice, recunoșteau importanța Decalogului. Bunăoară, în *Tamid* (5:1), o subîmpărțire a *Mișnei*, între poruncile rabinice există una care impune recitarea zilnică a Celor Zece Porunci. De asemenea, se credea că toate legile sunt cuprinse în Decalog. Filosoful evreu Philo, un contemporan al lui Isus, a scris o carte despre rolul esențial al Celor Zece Porunci între legile biblice.

5. Ce ne spun următoarele texte despre rolul Decalogului în viața urmașilor lui Hristos? Matei 19:16-19; Romani 13:8-10; Iacov 2:8-12.

Scriitorii inspirați ai Noului Testament au recunoscut importanța Decalogului pentru poporul lui Dumnezeu. Studiile din acest trimestru vor aborda modul în care S-a raportat Domnul Hristos la celelalte sisteme de legi existente în vremea Sa, dar vor insista în primul rând asupra relației Sale cu Cele Zece Porunci, numite adeseori și „Legea morală”.

Studiu suplimentar

Citește capitolul „Despre jurăminte”, p. 201-204, din *Mărturii*, vol. 1, de Ellen G. White.

„Dacă Adam nu ar fi călcat Legea lui Dumnezeu, legea ceremonială nu ar fi fost instituită niciodată. Vestea cea bună a Evangheliei i-a fost adusă lui Adam pentru prima dată prin declarația în care i s-a spus că sămânța femeii va zdrobi capul șarpelui și, pe parcursul generațiilor succesive, le-a fost transmisă lui Noe, Avraam și Moise. Cunoașterea Legii lui Dumnezeu și a planului de mântuire le-a fost împărtășită lui Adam și Evei de Hristos Însuși. Ei au prețuit cu atenție această învățătură importantă și le-au transmis-o prin viu grai copiilor și copiilor copiilor lor. În felul acesta a fost păstrată cunoașterea Legii lui Dumnezeu.” – Ellen G. White, *Solii alese*, cartea 1, p. 230

Întrebări pentru discuție

1. Cu mult înainte ca Moise să scrie legile după care avea să fie guvernat Israelul, egiptenii și babilonienii aveau deja un sistem de legi civile care, în unele privințe, se asemănau cu legile date de Dumnezeu. Chiar și în culturile ateiste există legi care protejează oamenii și proprietatea. Totuși, adesea, legea se bazează pe concepte morale, adică ea ar trebui să-i încurajeze pe oameni să se ferească de anumite fapte rele și să facă anumite fapte bune. Dar de unde au oamenii simțul binelui și al răului?
2. Care este relația dintre noțiunile de bine și rău și problema existenței lui Dumnezeu? Dacă Dumnezeu nu există, de unde vin aceste noțiuni? Care ar putea fi sursa, în cazul în care Dumnezeu nu ar exista?
3. Cuvântul „lege” este folosit cu sensuri diverse – legea gravitației, legile mecanicii, legi internaționale, legi ale statului, legea taxelor etc. Ce au toate în comun? Care sunt deosebirile? Care sunt consecințele probabile ale nerespectării lor? Dar beneficiile, dacă le respectăm? Cum ne ajută legile să înțelegem scopul Decalogului în viața credincioșilor?
4. Discutați în grupă despre măsurile de precauție pe care trebuie să le luăm ca biserică pentru a evita greșeala comisă de conducătorii evrei, care au adăugat la Legea reguli suplimentare, neintenționate de Dumnezeu. De ce este ușor să cădem în această greșeală?